

Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами технологій розвитку критичного мислення

1. Алієва С. Р. Педагогічний досвід формування крос-культурних цінностей у дітей молодшого шкільного віку / С. Р. Алієва // Наукові записки / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2009. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 28. - С. 245-248. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0B1qfvJJXxAt9TGE1SFYwaUIRTXc/view?resourcekey=0-pyrgj_ZAIh3SZFYkoZQkeQ
2. Аблітарова А. Р. Реалії та перспективи виховання соціальних ролей у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / А. Р. Аблітарова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. - 2011. - № 34. - С. 216-219. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2011_34_51
3. Андросова, Наталя Миколаївна. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання педагогічної технології розвитку критичного мислення / Н. М. Андросова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : [збірник наукових праць] / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - Київ : Гельветика, 2021. - Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи, Вип. 83. - С. 5-9. – Режим доступу: <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b641c864-bcae-4165-a1e9-935826a4b5a0/content>
4. Барабаш, Ольга. Вчимося міркувати самостійно та розважливо : умови розвитку критичного мислення / О. Барабаш // Учитель початкової школи : Науково-методичний журнал. - 2018. - N 11. - С. 3-6.
5. Бібік, Надія Михайлівна. (1948). Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник / Н. М. Бібік ; Інститут педагогіки НАПН України. - Електронні текстові дані. - Київ : Конві Прінт, 2020. - 104 с. – Режим доступу: <https://undip.org.ua/library/sotsializatsiia-molodshykh-shkoliariv-u-vzaiemozv-iazku-urochnoi-ta-pozaurочноi-diyalnosti-metodychnyy-posibnyk/>
6. Бірюк Л. Я. Готовність учителя початкової школи до застосування технології розвитку критичного мислення: сутність і структура / Л. Я. Бірюк, Н. Ю. Ремньова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : [збірник наукових праць] / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - Київ : Гельветика, 2020. - Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи, Вип. 74. - С. 5-9. – Режим доступу: <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ef5bf077-2da3-4837-a112-3dae02619310/content>
7. Бондаренко, В. В. Формування соціально-комунікативної активності молодших школярів в освітньому середовищі / В. В. Бондаренко // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. - 2011. - № 4(Педагогіка). - С. 42-44.
8. Боровець, Олена Віталіївна. Особливості формування соціальної компетентності молодших школярів/ О. В. Боровець, М. В // Інноватика у вихованні : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Рівненський державний гуманітарний університет. - Рівне : РДГУ, 2017. - Вип. 5. - С. 109-115. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2017_5_12
9. Вчимо дитину критично мислити : Методичний поради́ник. Вип. 11 // Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. - 2012. - N 44. - С. 3-32.
10. Гавриш І. І. Становлення соціальної активності молодших школярів під час включення у добродійну діяльність / І. І. Гавриш // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. - Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики, Вип. 27 (37). - С. 96-99. – Режим доступу: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/17882>
11. Грошева, Оксана. Створення сприятливого середовища для розвитку соціальної компетентності молодших школярів / О. Грошева // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2018. - N 2. - С. 47-49.

12. Губарева Д. В. Соціальна компетентність в умовах сучасної початкової школи України/ Д. В. Губарева // Вісник університету імені Альфреда Нобеля : збірник наукових праць / Університет імені Альфреда Нобеля (Дніпро). - Дніпро, 2020. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 1 (19). - С. 27-34. – Режим доступу: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2020/1/4.pdf>
13. Гузар, Олена. Моделі уроків розвитку критичного мислення: аналіз та особливості конструювання / О. Гузар, М. Ліоненко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка / Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. - Тернопіль, 2021. - Серія : Педагогіка, № 1. - С. 74-80. - DOI <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.9>. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/236504>
14. Гусева, Наталія. Використання технології розвитку критичного мислення на уроках у початковій школі / Н. Гусева, І. Демидова // Завуч. Шкільний світ : Газета для заступників директорів середніх навчальних закладів. - 2012. - N 20. - С. 12-19.
15. Данилейко С. Використання ідей В. Сухомлинського в процесі формування соціальної компетентності молодших школярів/ С. Данилейко // Наукові записки / Міністерство освіти і нау, молоді та спорту України, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. - Кіровоград, 2011. - Серія : Педагогічні науки, Вип. 101. - С. 118-124. – Режим доступу: - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2011_101_19
16. Доманюк, Тетяна. Від критичного мислення до творчого розвитку особистості : Прийоми критичного мислення у проєктній діяльності молодших школярів / Т. Доманюк // Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. - 2016. - N 11. - С. 4-27. - Бібліогр. в кінці ст.
17. Карпенко, Ольга Анатоліївна. Розвиток критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку / О. А. Карпенко // Гуманітарний корпус : збірник статей з актуальних наукових проблем / Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики. - Київ : Інтерсервіс, 2024. - Вип. 53. - С. 94-96. - Бібліогр. в кінці ст. – Режим доступу: <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1aa8ee9c-25fe-45ac-a8b5-7d9ddeb5dbc1/content>
18. Карпенко, Олена Дмитрівна. Сутність поняття "критичне мислення" та його історіогенез / О. Д. Карпенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : [збірник наукових праць] / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. - Київ : Гельветика, 2020. - Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи, Вип. 77. - С. 107-112. – Режим доступу: <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f942ee29-8fab-4161-ac2f-74d4cb6110b9/content>
19. Коваленко В. Особливості використання веб-орієнтованих і мультимедійних технологій у формуванні соціальної компетентності молодших школярів / В. Коваленко // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах : Науково-методичний журнал. - 2015. - N 5/6. - С. 3-7.
20. Коваленко, Валентина Володимирівна. Мультиплікаційна продукція як засіб формування соціальної компетентності учнів молодших класів / В. В. Коваленко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2016. - N 8. - С. 16-18.- Режим доступу: <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2016/8/05.pdf>
21. Козир М. В. Уміння доводити власну думку в процесі розвитку критичного мислення молодших школярів / М. В. Козир // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць / Київський університет імені Бориса Грінченка. - Київ, 2019. - № 31. - С. 46-53. – Режим доступу: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/246/341>
22. Коча І. А. Інновації у формуванні соціальної та громадянської компетентностей молодших школярів на засадах концептів Нової української школи/ І. А. Коча, А. О. Лагойський // Педагогічний альманах = Pedagogical almanac : збірник наукових праць / Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради. - Херсон, 2021. - Вип. 50. - С. 23-31. – Режим доступу: <http://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/296/236>

23. Кравцевич Н. С. Підходи до визначення соціальної компетентності / Н. С. Кравцевич // Мова і культура / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Наук. вид. - Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008 = Язык и культура. - Вип. 10, Т. 12 (112). - С. 220-224.
24. Кузьма-Качур М. І. Історико-педагогічний аналіз проблеми формування критичного мислення молодших школярів [М. І. Кузьма-Качур, Л. В. Бейко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Педагогіка та психологія : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Мукачівський державний університет. - Мукачево : МДУ, 2019. - Вип. 1 (9). - С. 145-148. - DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-145-148. – Режим доступу: <https://pp-msu.com.ua/uk/journals/tom-5-1-2019/istoriko-pedagogichny-analiz-problemi-formuvannya-kritichnogo-mislennya-molodshikh-shkolyariv>
25. Кулакова Л. М. Формування соціальної компетентності молодших школярів в умовах освітньо-виховного процесу / Л. М. Кулакова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія" : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України (Київ), Національний університет "Острозька академія" (Острог). - Острог, 2022. - Серія : Психологія, Вип. 14. - С. 65-69. – Режим доступу: - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2022_14_12
26. Лавренко С. О. До питання про впровадження технології розвитку критичного мислення в сучасній початковій школі / С. О. Лавренко // Збірник наукових праць. Педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України, Херсонський державний університет. - Херсон, 2017. - Вип. 75, Т. 3. - С. 182-185. – Режим доступу: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/1685/1529>
27. Ліоненко, Марія. Методичні особливості формування культури критичного мислення молодших школярів / М. Ліоненко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка = Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk Pedagogical University / Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. - Тернопіль, 2021. - Серія : Педагогіка, № 2. - С. 28-34. - DOI <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.2.4>. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/250671>
28. Матвієнко, Олена Валеріївна. (1970). Соціально-емоційне навчання як засіб створення безпечного освітнього простору / О. В. Матвієнко, М. А. Химич // Освітньо-науковий простір = Educational Scientific Space : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова. - Київ : Ліра-К, 2024. - Вип. 7 (2 - 2024), Т. 1. - С. 75-84. – Режим доступу: <https://ess.npu.edu.ua/index.php/ess/article/view/124/140>
29. Мацібора, Н. О. Відповідальність учнів початкових класів як соціально-особистісна чеснота / Н. О. Мацібора // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка = Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy : збірник наукових праць / Київський університет імені Бориса Грінченка. - Київ, 2024. - № 42 (2). - С. 102-110. - Назва з титул. екрана. - Режим доступу: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/425/500>
30. Митник, Олександр Якович. (1969). Організація спільної навчальної діяльності в освітньому процесі як засіб розвитку соціальної сфери молодшого школяра / О. Митник // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2020. - № 4. - С. 6-11. - Бібліогр. в кінці ст.
31. Митник, Олександр Якович. (1969). Підготовка майбутнього вчителя до формування соціальної успішності молодшого школяра / О. Я. Митник // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. - Серія 17 : Теорія і практика навчання та виховання, Вип. 31. - С. 116-120. - Бібліогр. в кінці ст. – Режим доступу: <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/33944280-0d3c-4724-b436-17d057de6e87/content>
32. Мороз, Євген. Експериментальне дослідження процесу формування соціально-емоційних навичок молодших школярів / Є. Мороз // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології = Pedagogical Sciences: theory, history, innovative technologies : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України (Київ), Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2025. - № 1. - С. 46-58. – Режим доступу:

<https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7.pdf>

33. Парфілова, Світлана. Організація рефлексивної діяльності молодших школярів з використанням стратегій критичного мислення / С. Парфілова, К. Керезора // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. - № 7 (111). - С. 189-201. – Режим доступу: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/21.pdf>
34. Педагогічні стратегії розвитку критичного мислення молодших школярів в умовах Нової української школи / С. Парфілова, Є. Харькова, О. Шаповалова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. - № 7 (101). - С. 179-191. – Режим доступу: - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2020_7_19
35. Перхач, Людмила. Вчимося розуміти себе, світ, інших людей і успішно взаємодіяти : формування соціально-комунікативної компетентності засобами технологій розвитку критичного мислення / Л. Перхач // Учитель початкової школи : Науково-методичний журнал. - 2018. - N 11. - С. 16-19.
36. Погожих, О. Критичне мислення та соціалізація [Текст] / О. Погожих // Відкритий урок : розробки, технології, досвід. - 2011. - № 4. - С. 35-36.
37. Поліщук, Валерій. Формування життєвих компетенцій у молодшому шкільному віці / В. Поліщук, Т. Поліщук // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2019. - N 7. - С. 41-45.
38. Починок, Євгенія. Педагогічні умови формування соціальної компетентності молодших школярів / Є. Починок, І. Гусейнова // Естетика і етика педагогічної дії : збірник наукових праць / Національна академія педагогічних наук України (Київ), Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. - Київ ; Полтава, 2023. - Вип. 28. - С. 251-259. – Режим доступу: <https://aesthetichpedaction.pnpu.edu.ua/article/view/293196>
39. Притула О. Л. Основні напрями та структурні елементи громадянського виховання = Main directions and structural elements of civic education / О. Л. Притула // Освітній дискурс : збірник наукових праць / Український державний університет імені Михайла Драгоманова. - Київ, 2024. - Вип. 49 (4/6). - С. 108-117. - DOI 10.33930/ed.2019.5007.49(4-6)-11. - Бібліогр. в кінці ст. – Режим доступу: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b9a8a471-cae8-40e2-ab67-436dc25dbd55/content>
40. Пташнік Н. М. Педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної народознавчої роботи / Н. М. Пташнік // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «фірма «Планер», 2011. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 34. - С. 405-409. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2011_34_95
41. Размолодчикова І. В. Особливості використання методів соціального впливу на особистість молодшого школяра / І. В. Размолодчикова // Педагогічна освіта: теорія і практика. - 2014. - Вип. 17. - С. 349-354. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2014_17_67
42. Саєнко Ю. О. Впровадження технології розвитку критичного мислення на уроках у початковій школі / Ю. О. Саєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. - Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи, Вип. 60. Т. 2. - С. 106-109. - Бібліогр. в кінці ст. – Режим доступу: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6f344be7-7ce6-493c-a741-75c8198c5144/content>
43. Саміліна, Анна. Соціальне становлення дитини : Формування соціальної компетентності як механізм зміцнення психологічного здоров'я учнів / А. Саміліна // Соціальний педагог. Шкільний світ. - 2018. - N 9. - С. 30,31. - Бібліогр. в кінці ст.
44. Селуянова М. В. Почуття відповідальності дітей молодшого шкільного віку/ М. В. Селуянова// Збірник наукових праць. Педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України, Херсонський

державний університет. - Херсон : ХДУ, 2015. - Вип. 67. - С. 207-213. – Режим доступу: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3131/2834>

45. Соколенко, Олена. Соціалізація молодшого школяра в ГПД / О. Соколенко // Початкова школа і сучасність : Науково-методичний журнал. - 2016. - N 11. - С. 11-12.
46. Тамбовська, Крістіна. Розвиток критичного мислення як засіб формування інтелектуальної культури учнів початкової школи / К. Тамбовська // Директор школи. Шкільний світ : Газета для керівників шкіл. - 2019. - N 8. - С. 100-105.
47. Філатова Л. Критичне мислення молодших школярів в освітньому середовищі НУШ /Л. Філатова, О. Харламова // Актуальні питання гуманітарних наук = Humanities Science Current Issues : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Міністерство освіти і науки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. - Дрогобич : Гельветика, 2022. - Вип. 55, Т. 3. - С. 275-282. – Режим доступу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/55_2022/part_3/42.pdf
48. Формування соціальної компетентності молодших школярів - основа адаптації в соціумі : з досвіду роботи колективу вчителів початкових класів ЗОШ І- III ступенів № 64 Маріупольської міської ради Донецької області // Розкажіть онуку : Часопис. - 2012. - N 21/22. - С. 61-72.
49. Харченко, Тетяна Євгенівна. Формування активної життєвої позиції у дітей молодшого шкільного віку / Т. Є. Харченко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2015. - N 8. - С. 17-19. – Режим доступу: <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2015/8/05.pdf>
50. Шевченко Н. О. Психодіагностика соціального розвитку молодших школярів / Н. О. Шевченко // Діагностика і корекція індивідуального розвитку учнів в процесі навчання : збірник наукових праць / Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. - Київ : Перспектива, 2002. - Вип. 1. - С. 80-87.
51. Шевченко, Юлія. Соціальна компетентність молодших школярів: зміст і практики/ Ю. Шевченко // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови = Education of Persons with Special Needs: Ways of Development : науково-методичний збірник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка. - Київ : ФОП Симоненко О. І., 2022. - Вип. 20. - С. 140-155. – Режим доступу: <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/208>
52. Шевченко, Юлія. Формування соціальної компетентності як загальний показник розвитку особистості / Ю. Шевченко // Особлива дитина: навчання і виховання : науковий, навчальний, інформаційний журнал. - 2022. - N 3 (107). - С. 84-91. – Режим доступу: http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/117/47
53. Шевченко Ю. В. Структура розвитку соціальної компетентності у дітей молодшого шкільного віку/ Ю. В. Шевченко // Габітус = Habitus : науковий журнал з соціології та психології / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - Одеса, 2021. - Вип. 32. - С. 141-145. – Режим доступу: <http://habitus.od.ua/journals/2021/32-2021/24.pdf>
54. Юрченко О. Структура соціальної компетентності молодшого школяра] / О. Юрченко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. - № 7 (61). - С. 224-233. – Режим доступу: - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_7_25
55. Юрченко О. Структурний аналіз готовності майбутнього вчителя початкової школи до формування соціальної компетентності молодших школярів / О. Юрченко // Педагогічний дискурс = Pedagogical Discourse : збірник наукових праць / Інститут педагогіки НАПН України, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. - Хмельницький, 2016. - Вип. 21. - С. 202-208. – Режим доступу: <https://ojs.kgpa.km.ua/index.php/peddiscourse/article/view/162/153>